

Sygn. akt III AUa 570/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Monika Kowalska (spr.)
Sędziowie:	SSA Marta Fidzińska - Juszczyk SSA Iwona Łuka-Kliszcz
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Ziarko

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2014 r. w Krakowie

sprawy z wniosku (...) *Sp. z o.o. w K.*

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

przy udziale zainteresowanej **M. L.**

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 lutego 2014 r. sygn. akt VII U 2428/12

I. z m i e n i a zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;

II. zasądza od (...) Sp. z o.o. w K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania za obie instancje.

Sygn. akt III AUa 570/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 października 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. ustalił jaka jest podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne M. L., podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w K. w miesiącach grudzień 2008 r. i grudzień 2009 r., wliczając do podstawy wartość wydanych w tym okresie bonów towarowych.

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w Krakowie zmienił powyższą decyzję zaskarżoną przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. i stwierdził, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia M. L. nie wlicza się wartości bonów towarowych za grudzień 2008 r. i grudzień 2009 r. oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. na rzecz (...) Sp. z o.o. kwotę 80 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. przeprowadził w styczniu i lutym 2012 r. kontrolę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą K. w wyniku której ustalił między innymi, że Spółka nie wykazała w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników, w tym zainteresowanej M. L., świadczeń udzielonych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (dalej zwanym „ZFŚS”) za miesiące objęte zaskarżoną decyzją, tj. za grudzień 2008 r. bonów w wysokości 500 zł, a za grudzień 2009 r. bonów w wysokości 300 zł. Płatnik składek nie przedłożył bowiem dokumentów potwierdzających udzielenie świadczeń socjalnych z ZFŚS w oparciu o kryterium socjalne, to jest nie uwiarygodnił, że przyznane świadczenia uzależnione były od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z Funduszu. Pracownicy otrzymali natomiast boni święteczne o jednakowej wartości. Według ustaleń Sądu pierwszej instancji, podstawa wymiaru składek deklarowana w raportach imiennych przez Spółkę jest zgodna z wynagrodzeniami wynikającymi z listy płac, ale nie obejmuje bonów czy innych świadczeń wydawanych z ZFŚS. Zgodnie z regulaminem ZFŚS spółki (...) pomoc socjalna była udzielana uprawnionym do korzystania z tego Funduszu i uzależniona była od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej. Świadczenia przyznawane z ZFŚS miały różną formę (pożyczki remontowej, zapomogi losowej, zapomogi bezzwrotnej, bonu towarowego) i były przyznawane za pośrednictwem specjalnie powołanego w tym celu zespołu ds. rozdysponowania środków z ZFŚS, w skład którego wchodził: przedstawiciel pracodawcy i przedstawiciele pracowników. Byli to pracownicy z długim stażem pracy, orientujący się w sytuacji majątkowej, rodzinnej i zdrowotnej poszczególnych osób zatrudnionych w Spółce. Niektórzy pracownicy Spółki składali oświadczenia o swoim stanie rodzinnym, majątkowym i zdrowotnym. Większość pracowników odmawiała jednak składania takich oświadczeń. Ponadto przedstawiciel pracodawcy badał akta osobowe poszczególnych pracowników w celu ustalenia różnic w ich stanie majątkowym, rodzinnym i zdrowotnym, a z pracownikiem starającym o świadczenie z ZFŚS przeprowadzana była ustna rozmowa celem ustalenia jego aktualnej sytuacji.

Taki stan faktyczny sprawy Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i aktach sądowych oraz w oparciu o zeznania reprezentanta strony odwołującej się A. J. i świadków: Z. P. (1), I. M., D. J. i zainteresowanej M. L. którym dał wiarę. Wiarygodność i prawdziwość dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania. Świadkowie są pracownikami odwołującej Spółki, posiadali więc wiedzę - według Sądu pierwszej instancji - na temat sposobu przyznawania świadczeń z Funduszu, zwłaszcza że Z. P. (2), I. M. i D. J. wchodził w skład zespołu ds. rozdysponowania środków z tego Funduszu.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest uzasadnione. Przystając w pierwszej kolejności przepisy ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (jedn. tekst: Dz.U z 2012 r. poz. 592 ze zm.) Sąd pierwszej instancji skonstatował, że ustawa ta określa zasady tworzenia przez pracodawców ZFŚS i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu, przeznaczonego na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu, na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych oraz na tworzenie zakładowych żłobków, klubów dziecięcych, przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego. Zawiera też definicję działalności socjalnej (art. 2), przez którą należy rozumieć udzielanie pracownikom pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Sąd Okręgowy podniósł, że z treści art. 8 ust. 1 i 2 omawianej ustawy wynika, iż przyznawanie świadczeń z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z tego Funduszu. Same zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu winien określić pracodawca w regulaminie. Sąd Okręgowy podkreślił, że ustawa o ZFŚS nie upoważnia do tworzenia zasad podziału Funduszu, będących w sprzeczności z przepisem art. 8 ust. 1, a w konsekwencji nie upoważnia do przyznawania osobom uprawnionym prawa do świadczeń socjalnych w takiej samej wysokości. Przepis ten w sposób jednoznaczny określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Oznacza to, że im gorsza jest sytuacja osoby uprawnionej,

tym wyższe powinno być świadczenie z Funduszu, a co za tym idzie przyznawanie świadczeń winno być uzależnione od indywidualnej (a nie zbiorowej) kwalifikacji wniosków. Wymagania powyższe są jednak ogólnikowe i nie zawierają unormowań dotyczących gromadzenia informacji o stanie majątkowym, sytuacji rodzinnej, czy dochodach osób uprawnionych oraz informacji czy wniosek o świadczenie, jak i oświadczenie o sytuacji rodzinnej i finansowej uprawnionego pracownika mają mieć tylko i wyłącznie formę pisemną. Odnosząc to do przedmiotowej sprawy, Sąd Okręgowy wskazał, że w przypadku spółki (...) częściowe informacje o stanie rodzinnym pracowników wynikają z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych tych pracowników, ze zgłoszeń do ubezpieczenia społecznego, a szczegółowe dane wynikają z ustnych informacji uprawnionych pracowników przekazywanych Zespołowi ds. rozdysponowania środków z ZFŚS. Sąd pierwszej instancji wskazał, że świadczenie przez pracodawcę pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej z ZFŚS może być realizowane tylko i wyłącznie na wniosek uprawnionego po wykazaniu jego sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Zatem uprawnienie pracodawcy do żądania podania stosownych informacji oraz przedłożenia odpowiednich dokumentów uzasadniających przyznanie świadczenia z Funduszu powinno znajdować uzasadnienie w regulaminie, o którym mowa w art. 8 ust. 2 przedmiotowej ustawy. W postanowieniach regulaminu powinny być sprecyzowane zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu oraz tryb rozpatrywania wniosków o ich przyznanie. Regulamin powinien także określać, jakie informacje i dokumenty są niezbędne do dokonania oceny, czy osoba ubiegająca się o przyznanie świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych spełnia kryteria, od których uzależnia się jego przyznanie. Sąd Okręgowy podkreślił, że w niniejszej sprawie Spółka nie domagała się złożenia przez pracowników oświadczeń w formie pisemnej, a nie było to i zastrzeżone w obowiązującym regulaminie świadczeń z Funduszu, zatem oświadczenia mogły być składane w formie ustnej. Spółka przed przyznaniem świadczenia otrzymała oświadczenie ustne od pracownika. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wykazał, że złożone ustne oświadczenia pracowników, jak i przedstawiciela odwołującej się Spółki, są fałszywe. Organ rentowy w następstwie przeprowadzonej kontroli nie przesłuchał pracowników, którym Spółka wypłaciła świadczenia z Funduszu na okoliczność złożenia ustnych wniosków i oświadczeń majątkowych, a swoje stanowisko wyprowadził tylko i wyłącznie z faktu braku pisemnych wniosków i oświadczeń majątkowych.

W konsekwencji powyższych rozważań Sąd Okręgowy stwierdził, że udzielona zainteresowanemu pracownikowi pomoc z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci bonów towarowych w okresie świąt nie stanowiła przychodu, od którego należało odprowadzić składkę na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w rozumieniu art. 18 ust.1 i 3, art. 19 ust 1 i art. 20 ust 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i § 2 ust 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczególnych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przy uwzględnieniu art. 8 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i na podstawie powyższych przepisów i na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w sposób opisany sentencją wyroku. Orzeczenie o kosztach postępowania oparł na przepisie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 8 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych w zw. z § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczególnych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, poprzez ich błędną wykładnię; naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego i przyjęcie za wiarygodne i wyczerpujące zeznań świadków D. J., I. M., Z. P. (1) i zainteresowanej M. L. oraz odwołującego.

Wskazując na powyższe podstawy, apelujący organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenia odwołania oraz o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje. W uzasadnieniu podniesiono, iż ustalenia Sądu pierwszej instancji są wybiórcze i nie uwzględniają całości zebranego materiału dowodowego, a przede wszystkim naruszają treść art. 233 k.p.c. W żaden sposób nie można bowiem uznać za wiarygodne zeznania świadków wymienionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zeznań zainteresowanej i samego przedstawiciela odwołującego. Mianowicie w odwołaniu od decyzji organu rentowego odwołujący stwierdził, iż przyznanie jednolitej kwoty świadczenia dla każdego pracownika na poziomie świadczenia w wysokości minimalnej ustalono w związku

z brakiem możliwości uzyskania informacji o wysokości dochodów w rodzinie uprawnionego. W odwołaniu od decyzji płatnik składek (odwołujący) nie wspomina o odbieraniu oświadczeń od poszczególnych pracowników, w celu ustalenia ich faktycznej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, a wątek ten pojawia się dopiero na etapie postępowania sądowego, zapewne po zapoznaniu się z treścią pism procesowych organu rentowego. Apelujący wskazał dalej szczegółowo dlaczego nie można w tej sprawie zaaprobować ustaleń Sądu pierwszej instancji w oparciu o wyżej wymienione dowody osobowe i zatem dlaczego rozważania tego Sądu są błędne i na czym polega też naruszenie prawa materialnego. W odniesieniu do zarzutu naruszenia prawa materialnego apelujący powołał się na szerokie orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące przedmiotowej kwestii i zreasumował, iż w tym stanie rzeczy jego apelacja jest konieczna i zasadna.

W odpowiedzi na apelację Spółka (...) wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na jej rzecz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podniosła, że ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji zasługują na pełną aprobatę z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu powyższego pisma procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył tego, czy wartość bonów świątecznych wydanych zainteresowanej M. L. w grudniu 2008 r. i w grudniu 2009 r. przez pracodawcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. podlega uwzględnieniu w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, a w konsekwencji także na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie z treścią art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jedn. tekst : Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.), zwanej dalej „ustawą systemową” podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych będących pracownikami stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9, tj. przychód w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 13. Szczegółowo kwestię tę reguluje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.), które w § 1 przewiduje, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (jedn. tekst: Dz. U z 2012 r. poz. 361, ze zm.), osiągniany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy systemowej oraz § 2. Z kolei stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, które w niniejszej sprawie nie mają zastosowania. Przychodem w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężna świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty, niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych (art. 12 ust. 1 w/w ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych). Art. 18 ust. 2 ustawy systemowej oraz § 2 powołanego wyżej rozporządzenia określają rodzaje świadczeń nieuwzględnianych przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno - rentowe. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy systemowej, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla ubezpieczonych będących pracownikami nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz zasiłków. Natomiast w kolejnych punktach § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia zostały szczegółowo wyliczone rodzaje przychodów, które nie wchodzi do podstawy wymiaru składek, przy czym w pkt 19 wymieniono świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

W rozpoznawanej sprawie wskazać należy, że wydane pracownikom, w tym zainteresowanej bony towarowe, zostały sfinansowane z całą pewnością ze środków pochodzących z ZFŚS. Jednak sama ta okoliczność nie przesądza jeszcze o tym, że miały one w istocie charakter świadczenia socjalnego. Kwestii świadczeń socjalnych dotyczą przepisy ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2012 r. poz. 592 ze zm.). W art. 1 ust. 1 tej ustawy mowa jest o tym, że ustawa określa zasady tworzenia przez pracodawców zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu, przeznaczonego na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z funduszu oraz na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych. Stosownie do treści art. 2 pkt 1 ustawy, pod pojęciem działalności socjalnej należy rozumieć usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe, na warunkach określonych umową. Dla niniejszej sprawy istotna jest treść przepisu art. 8 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Z uregulowań tych wynika wprost, że w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne nie należy uwzględniać świadczeń finansowanych ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a o celu socjalnym decydować będzie uzależnienie przyznania określonego świadczenia od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej danej osoby, czyli decydować będzie tzw. kryterium socjalne.

Mając na uwadze powyższe przepisy prawa materialnego w odniesieniu do faktycznego stanu tej sprawy, Sąd Apelacyjny uznał, że orzeczenie Sądu Okręgowego nie może się ostać. Zebrany bowiem w tej sprawie materiał dowodowy, tak jak i materiał dowodowy zebrany w innych sprawach, na które powołuje się Sąd pierwszej instancji, nie daje żadnych racjonalnych podstaw, by przyjąć, iż strona odwołująca się uzależniała wartość wydanych bonów towarowych od sytuacji materialnej i rodzinnej każdego konkretnego pracownika. Pracodawca w istocie odstąpił od analizy sytuacji materialno- bytowej pracowników z punktu widzenia opisanych w ustawie kryteriów. Wypada podkreślić, że jak wynika z zestawienia wypłaconych pracownikom świadczeń socjalnych (bonów świątecznych) w 2008 r. i w 2009 r. (k. 34 a.s.), dokonane w 2008 r. zróżnicowanie wysokości wypłaty bonów jest iluzoryczne. Na 41 osób uprawnionych w roku 2008, tylko jedna osoba dostała bon o wartości 300 zł (pracownik J. M.), gdzie w żaden sposób odwołujący się nie wykazał, iż ta osoba miała znacznie lepszą sytuację materialną niż pozostali pracownicy. Inna osoba (K. N.) otrzymała bon o wartości 700 zł, i tu również nie uzasadniono dlaczego jej sytuacja była drastycznie gorsza niż innych pracowników F.. Wypada bowiem podkreślić, iż pozostali wszyscy pracownicy (poza tymi dwoma) otrzymali bony towarowe o równej wartości po 500 zł. Sama zaś analiza listy wypłat socjalnych za 2008 r. (k.34) wykazuje, że to inne osoby niż K. N. miały znacznie gorszą sytuację rodzinno-finansową w tym czasie, bo wypłacano im zapomogi losowe (Z. P. (1) i I. R.). Prowadzi to do wniosku, że w 2008 r. wysokość przedmiotowych bonów towarowych wypłaconych w grudniu nie była w żaden sposób uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej danego pracownika w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Tak też było i w 2009 r. gdzie wypłata przedmiotowych świadczeń nastąpiła już dla wszystkich w równej wysokości. Trudno przyjąć natomiast, iż w 2009 r. wynagrodzenie, bądź sytuacja materialno-rodzinna wszystkich pracowników była identyczna. Brak jest nawet podstawowych informacji co do kryterium, od którego zależała wysokość bonów świątecznych. Nie bez znaczenia pozostaje nadto fakt, iż uprawnionych do przyznania bonów było 41 pracowników, zatem ciężko jest przy takiej ilości osób bazować tylko i wyłącznie na ustnym oświadczeniu tych osób, i na tej podstawie weryfikować i porównywać sytuację materialną, rodzinną i życiową poszczególnych pracowników, podejmując w tym zakresie decyzję w przedmiocie wypłaty oraz wysokości świadczenia z Funduszu. Jakkolwiek Sąd Apelacyjny ma na uwadze, iż ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie wymaga dla tych oświadczeń formy pisemnej, to jednakże w okolicznościach niniejszej sprawy forma ta stanowiłaby jedyną i niepodważalną podstawę do sprawiedliwego rozdysponowania środkami z Funduszu socjalnego. Faktem jest, iż obowiązujący w spółce regulamin ZFŚS, w dziale dotyczącym zasad przyznawania świadczeń, nie przewidywał żadnego kryterium, w oparciu o które ustalałoby się wysokość świadczenia. Tak też z zeznań świadka D. J., będącego członkiem Zespołu ds. rozdysponowania środków funduszu świadczeń socjalnych, wynika, że pracownicy nie chcieli deklarować wysokości zarobków uzyskiwanych przez ich współmałżonków. Domniemywać zatem należy, iż rozdysponowanie środkami

mogło następować tylko i wyłącznie na podstawie kryterium uzyskiwanego przez pracownika wynagrodzenia za pracę w F.. W aktach osobowych pracownika brak jest danych co do zarobków współmałżonka i nadto pracownik nie musi podawać do tych akt informacji, czy pozostaje w związku małżeńskim, czy posiada dzieci i jaki jest jego stan majątkowy. Przyjęcie wyłącznie natomiast jako jednego kryterium zarobków pracownika osiągniętych u płatnika składek nie jest wystarczające dla właściwej oceny jego sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Ponadto wątpliwym jest aby wszystkie osoby zatrudnione w firmie pobierały wynagrodzenie w podobnej wysokości i nastąpiło zrównanie wysokości wynagrodzenia pracowników z kadrą kierowniczą, w tym także z wynagrodzeniem prezesa zarządu A. J., który otrzymywał w grudniu 2008 r. i grudniu 2009 r. bonusy towarowe o takiej samej wartości jak pozostali pracownicy.

Powyższe budzi uzasadnione wątpliwości, które w okolicznościach niniejszej sprawy nie pozwalają uznać przyjętego przez Sąd Okręgowy rozstrzygnięcia za trafne, a ustalenia faktyczne za prawidłowe. W tym stanie rzeczy przyjęć można tylko, że bonusy towarowe zostały przyznane pracownikom (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. z pominięciem analizy sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej każdego indywidualnie pracownika, a więc w konsekwencji oznacza to, iż świadczenie nie miało charakteru i celu socjalnego. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 579/00, OSNP 2003/14/331, stwierdził, że tzw. kryterium socjalne ma zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i dlatego wyklucza przyznawanie ulgowych usług i świadczeń z funduszu ogółowi zatrudnionych w tej samej wysokości, według zasady „każdemu po równo”. Sąd Najwyższy podkreślił, że doświadczenie życiowe pokazuje, iż jest mało prawdopodobne, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń w tej samej wysokości. Tym bardziej więc możliwość taką należy wyłączyć, gdy uprawnionymi jest kilka, kilkanaście czy kilkadziesiąt osób. W pełni należy też podzielić stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 sierpnia 2005 r., I PK 12/05, OSNP 2006/11-12/182, w którym to Sąd Najwyższy stwierdził, że wydatkowanie środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych bez uwzględnienia kryterium socjalnego jest niezgodne z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Podobne stanowisko wyraził również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 czerwca 2012 r. I UK 140/12.

Reasumując, w przedmiotowej sprawie bonusy towarowe w grudniu 2008 r. i grudniu 2009 r. zostały wprawdzie sfinansowane ze środków pochodzących z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, jednak nie miały one celu socjalnego i dlatego stanowią one przychód pracownika w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

W świetle powyższych rozważań apelacja organu rentowego jest zasadna i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny uznał bowiem, iż wartość bonów wydanych zainteresowanej M. L. w grudniu 2008 r. i grudniu 2009 r., stanowi jej przychód i podlega z tego tytułu wliczeniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Z tego względu orzeczono jak w pkt I sentencji, a na podstawie wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego i na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto jak w pkt II, a w oparciu o art. 98 k.p.c. i § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r. poz. 490).